

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากร
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยขอเสนอสรุป
ผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ ระดับการศึกษา
ประสบการณ์ในการทำงาน เพศ และสังกัดของสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากร
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ
ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน เพศ และสังกัดของสถานศึกษา ทั้งโดยรวม
และรายด้าน

3. เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงพฤติกรรมด้าน
คุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม
เขต 2

2. สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีสถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน เพศ และสังกัดของสถานศึกษาต่างกัน อยู่ในระดับน้อย ทั้งโดยรวมและรายด้าน

2. ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีสถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน เพศ และสังกัดของสถานศึกษาต่างกัน แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จาก 331 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 331 คน และครู 3,240 คน รวมทั้งสิ้น 3,571 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็น ผู้บริหาร 178 คน และครู 343 คน รวมทั้งสิ้น 521 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองจากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 60 คน และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับได้เท่ากับ 0.93 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale Type)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 และผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งนัดหมาย วัน เวลา ในการเก็บแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง จากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 521 ฉบับ ได้รับคืนทั้งหมด 506 ฉบับ คิดเป็น 97%

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน เพศ และสังกัดของสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน เพศ และสังกัดของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ ค่า t (t-test)
3. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 3 โดยการสรุปประเด็นในแต่ละด้าน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

5. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า

1. ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
จำแนกตาม สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน เพศ และสังกัด
สถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ใน
ระดับมาก จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านพฤติกรรม
ด้านการครองคน ($\bar{X} = 3.83$) ด้านพฤติกรรมด้านการครองงาน ($\bar{X} = 3.82$) และด้าน
พฤติกรรมด้านการครองตน ($\bar{X} = 3.56$)

เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปหาน้อย คือ ด้านพฤติกรรมด้านการครองคน ($\bar{X} = 3.79$) ด้านพฤติกรรมด้านการ
ครองงาน ($\bar{X} = 3.76$) และด้านพฤติกรรมด้านการครองตน ($\bar{X} = 3.62$)

ครู มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
คือ ด้านพฤติกรรมด้านการครองงาน ($\bar{X} = 3.85$) ด้านพฤติกรรมด้านการครองคน
($\bar{X} = 3.84$) และด้านพฤติกรรมด้านการครองตน ($\bar{X} = 3.53$)

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า

ระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่า มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน โดยเรียง
ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านพฤติกรรมด้านการครองงาน ($\bar{X} = 3.84$)
ด้านพฤติกรรมด้านการครองคน ($\bar{X} = 3.79$) และด้านพฤติกรรมด้านการครองตน
($\bar{X} = 3.53$)

ระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย
จากมากไปหาน้อย คือ ด้านพฤติกรรมด้านการครองคน ($\bar{X} = 3.87$) ด้านพฤติกรรมด้านการ
ครองงาน ($\bar{X} = 3.80$) และด้านพฤติกรรมด้านการครองตน ($\bar{X} = 3.61$)

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า

1-20 ปี มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านพฤติกรรมด้านการครองงาน ($\bar{X} = 3.84$) ด้านพฤติกรรมด้านการครองคน ($\bar{X} = 3.78$) และด้านพฤติกรรมด้านการครองตน ($\bar{X} = 3.55$)

เกิน 20 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านพฤติกรรมด้านการครองคน ($\bar{X} = 3.85$) ด้านพฤติกรรมด้านการครองงาน ($\bar{X} = 3.81$) และด้านพฤติกรรมด้านการครองตน ($\bar{X} = 3.58$)

เมื่อจำแนกตามเพศพบว่า

เพศชาย มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านพฤติกรรมด้านการครองงาน ($\bar{X} = 3.82$) ด้านพฤติกรรมด้านการครองคน ($\bar{X} = 3.77$) และด้านพฤติกรรมด้านการครองตน ($\bar{X} = 3.57$)

เพศหญิง มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านพฤติกรรมด้านการครองคน ($\bar{X} = 3.88$) ด้านพฤติกรรมด้านการครองงาน ($\bar{X} = 3.83$) และด้านพฤติกรรมด้านการครองตน ($\bar{X} = 3.55$)

เมื่อจำแนกตามสังกัดสถานศึกษา พบว่า

โรงเรียนรัฐบาล มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านพฤติกรรมด้านการครองงาน ($\bar{X} = 3.80$) ด้านพฤติกรรมด้านการครองคน ($\bar{X} = 3.78$) และด้านพฤติกรรมด้านการครองตน ($\bar{X} = 3.54$)

โรงเรียนเอกชน มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านพฤติกรรมด้านการครองคน ($\bar{X} = 4.00$) ด้านพฤติกรรมด้านการครองงาน ($\bar{X} = 3.89$) และด้านพฤติกรรมด้านการครองตน ($\bar{X} = 3.64$)

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตาม

สถานภาพ โดยรวมและรายด้าน ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมด้านการครองตน พฤติกรรมด้านการครองคน และพฤติกรรมด้านการครองงาน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จำแนกตามระดับการศึกษา

ผู้บริหารและครู ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านอีก 2 ด้าน คือ พฤติกรรมด้านการครองตนและพฤติกรรมด้านการครองคน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพฤติกรรมด้านการครองงาน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ผู้บริหารและครู ที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม พฤติกรรมด้านการครองตน และพฤติกรรมด้านการครองงาน ไม่แตกต่างกัน ส่วนพฤติกรรมด้านการครองตน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จำแนกตามเพศ

ผู้บริหารและครู ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและพฤติกรรมด้านการครองคน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพฤติกรรมด้านการครองตน และพฤติกรรมด้านการครองงาน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามสังกัดสถานศึกษา

ผู้บริหารและครู ในสังกัดสถานศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. จากแบบสอบถามปลายเปิด มีผู้เสนอแนะในแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 พฤติกรรมด้านการครองตน มีผู้เสนอเกี่ยวกับ ควรมีการจัดโครงการฝึกอบรมธรรมะสำหรับบุคลากร ควรมีการจัดโครงการอบรมการดำรงชีวิตแบบพอเพียง สำหรับครอบครัวบุคลากรในสถานศึกษา และควรมีการศึกษา คูณาร่วมกันของบุคลากร

3.2 พฤติกรรมด้านการครองคน มีผู้เสนอเกี่ยวกับ ควรมีการจัดโครงการฝึกทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์ ควรมีการฝึกอบรมการพูดเพื่อให้เกิดความสามัคคี และควรมีการให้ขวัญและกำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน

3.3 พฤติกรรมด้านการครองงาน มีผู้เสนอเกี่ยวกับ ควรมีการอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงานแก่บุคลากร ควรมีการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ทางด้านเทคโนโลยี ที่ทันสมัยการส่งเสริมความก้าวหน้าในการทำงานแก่บุคลากร

6. อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เพราะว่า ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกฝ่าย มีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทั้งในเรื่องส่วนตัวและในเรื่องงานที่ได้รับมอบหมายจากทางราชการ จากผู้บังคับบัญชา ตลอดจนตระหนักถึงความสำคัญของงานที่ทำอยู่ โดยเฉพาะบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เยาวชนที่รับความรู้ นั้น มีความรู้ ความสามารถทั้งในเรื่องการเรียน การดำเนินชีวิต และเป็นคนดีที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา ในการเรียนการสอน ผู้สอน บุคลากรทางด้านการศึกษา ต้องทำหน้าที่สอนทั้งในด้านวิชาการจากตำราเรียนและสื่อต่าง ๆ และนอกจากนี้ สิ่งที่เป็นส่วนที่ช่วยสอนที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ พฤติกรรม บุคลิกภาพ แนวทางการสอน การดำเนินชีวิต คำสั่งสอน เพราะนักเรียนจะจดจำและทำตามแบบอย่างครูเป็นส่วนใหญ่ เพราะความเคารพนับถือ รัก เชื่อมั่นและศรัทธาในแบบอย่าง ถ้าแบบอย่างของเขามีพฤติกรรมที่ดีที่เหมาะสมและมีเหตุมีผล มีคุณธรรมจริยธรรม ผู้เรียนจะเป็นไปตามแบบอย่างนั้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ โปษมรัตน์ บุญเรืองศรี (2542 : บทกัณฑ์) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมืองอุดร จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพด้านความเป็นผู้นำด้านความรู้ทางวิชาการ และด้านความสามารถในการบริหารที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านบุคลิกภาพคุณลักษณะที่ประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีความกล้าในการตัดสินใจ มีวินัยในตนเอง เคารพกฎหมาย

มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ได้บังคับบัญชา วางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ มีอารมณ์เยือกเย็นและ มั่นคง ด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก คือ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เป็นที่ปรึกษาและสามารถปกปิดความลับของผู้ได้บังคับบัญชา เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้านความรู้ทางวิชาการคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก คือ มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการ วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรและติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการอยู่เสมอ ด้านความสามารถในการบริหารคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด คือ พิจารณา ความดีความชอบผู้ได้บังคับบัญชา โดยถือผลงานเป็นหลัก ปฏิบัติตามระเบียบการเงิน อย่างเคร่งครัด และติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และสอดคล้องกับ การศึกษาของ พิทยา โยวะผุย (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สภาพการดำเนินงานด้าน คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด ร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ วาสนา เชื้อหอมอู (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตนด้าน คุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 โดยรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 3-4 จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ตำแหน่งและหน้าที่ วุฒิการศึกษา ระดับตำแหน่งและอายุราชการ โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และพิเชษฐ์ ดลเม้น (2548 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา ความคิดเห็นของครู นักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครองและกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อผลของโครงการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียน ดอนไทรงามพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยได้ทำการศึกษา 11 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความกตัญญูกตเวที การรักษา ระเบียบวินัย ความเสียสละ ความสามัคคี การประหยัด ความยุติธรรม ความอดุสาหะและ ความเมตตากรุณา ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครู นักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครองและ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อผลของโครงการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ในโรงเรียนดอนไทรงามพิทยาคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับการศึกษา

ของ ทองย้อม สาครสูงเนิน (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหาร ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาในรายชื่อของพฤติกรรมด้านการครองตน ในหัวข้อ มีความ ซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นตรงกันคือ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดง ให้เห็นว่า บุคลากรมีความไม่มั่นใจในพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์ อาจเป็นเพราะว่า สภาพเศรษฐกิจ ความมั่นคงของรายได้ สภาพรายรับ รายจ่าย สภาพสังคมที่บางครั้ง และบาง สถานที่ไม่มีความน่าอยู่ อาจเป็นผลทำให้คนเราคิดเห็นเข้าข้างตัวมากขึ้นเพื่อให้ตนเองอยู่รอด ได้อย่างสบาย

2. เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เพราะว่าคุณธรรมจริยธรรม คุณงามความดี ความมี เหตุผล ความสงบสุขในสังคมเป็นพื้นฐานทางสังคมที่ทุกคนต้องการให้มีขึ้นในตัวบุคคล และความดีต้องการพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมยังเป็นสิ่งที่ช่วยจรโลงความดีในสังคม ทำให้สังคมสงบสุข มีความรัก ความสามัคคี การให้ความรู้และการได้รับความรู้ทางด้าน คุณธรรมจริยธรรม การอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมคุณงามความดี อาจมีแนวทางในการปฏิบัติที่ ไม่เหมือนกัน แต่แต่ละบุคคลและสถานการณ์ แต่ท้ายที่สุดแล้วก็คือ ต้องการให้บุคคลเป็นคนที่ มีคุณธรรมและนำพาความเจริญมาสู่สังคมเหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ โปยมรัตน์ บุญเรืองศรี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมือง อุดร จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำด้านความรู้ทางวิชาการ และด้านความสามารถในการบริหารที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียน ตามทัศนะของข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุดร จังหวัดอุดรธานี ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ปรากฏว่า ข้าราชการครูสายผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี กับข้าราชการครูที่วุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีทัศนะ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ

การศึกษาของ สมพร สอนสนาม (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมคุณธรรมของครู อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมโดยรวมและเป็นรายด้านถึง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมโดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับการศึกษา วาสนา เชื้อหมอดู (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ตำแหน่งและหน้าที่ วุฒิการศึกษา ระดับตำแหน่งและอายุราชการ โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และจากผลการวิจัยของ ทองย้อม สาครสูงเนิน (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การศึกษาพฤติกรรมการบริหารด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาพฤติกรรมการบริหารด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบการศึกษาพฤติกรรมการบริหารด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

7.1.1 ในด้านพฤติกรรมการครองตน จากผลการวิจัยที่ค้นพบ ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นในด้านนี้อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บุคลากรได้มีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ควรมีกิจกรรม/โครงการ/งาน ที่ส่งเสริมและเสริมสร้างความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะผู้ทำงาน การดำรงชีวิตในสังคมอย่างพอเพียงและรู้จักแบ่งปัน เช่น การอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพ การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงและการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคม ชุมชนต่าง ๆ

7.1.2 ในด้านพฤติกรรมการครองคน จากผลการวิจัยที่ค้นพบ ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นในด้านนี้อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บุคลากรทุกฝ่ายเห็นความสำคัญ

ของการพัฒนาคน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนางานให้ก้าวหน้า ควรมีการจัดตั้งโครงการ เพื่อให้คำปรึกษา ที่แนะสำหรับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือทั้งในด้านการงานและเรื่องส่วนตัว การจัดทำประกาศเกียรติคุณหรือทำเนียบบุคลากรดีเด่นเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงาน

7.1.3 ในด้านพฤติกรรมกรรมการรองงาน จากผลการวิจัยที่ค้นพบ ควรมีการส่งเสริม และพัฒนาความรู้ ความสามารถในทุก ๆ ด้านของบุคลากร เช่น การอบรมเพื่อให้ความรู้ ทางด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย การอบรมทักษะการพูดและทักษะการเป็นผู้นำในแต่ละ สถานการณ์ การอบรมการทำผลงานทางวิชาการ

7.1.4 จากผลการวิจัยที่ค้นควรมีการพัฒนาและส่งเสริมความซื่อสัตย์ สุจริต ให้เป็นรากแก้วของพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทั่วไป ให้ได้

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

7.2.1 ควรมีการศึกษา พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากร ในสถานศึกษา โดยการพิจารณาตัวแปรอื่น ๆ เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง พระสงฆ์ ผู้นำองค์กร ในชุมชน

7.2.2 ควรมีการศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากร ในสถานศึกษาโดยการใช้กรอบแนวคิดด้านอื่น ๆ

7.2.3 ควรมีการวิจัยปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากร ในสถานศึกษา เพื่อให้มีพฤติกรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์และส่งเสริมการพัฒนา การศึกษาในชุมชนให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นต่อไป